

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobců: **a) Ing. F. Č., b) Ing. A. Č.**, oba zast. doc. JUDr. Martinem Kopeckým, CSc., advokátem, se sídlem Revoluční 1546/24, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 7. 2019, č. j. MZP/2019/500/1027, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2019, č. j. 43 A 85/2019 - 24,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost proti výrokům IV. a V. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2019, č. j. 43 A 85/2019 - 24, **se odmítá.**
- II.** Kasační stížnost proti výrokům I., II. a III. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2019, č. j. 43 A 85/2019 - 24, **se zamítá.**
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předchozího řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 15. 7. 2019, č. j. MZP/2019/500/1027, zamítl jako opožděné odvolání žalobců proti rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje ze dne 15. 9. 2014, č. j. 125926/2014/KUSK, kterým bylo rozhodnuto o změně ochranných pásem vodárenské nádrže Švihov na Želivce.

[2] Krajský soud v Praze usnesením ze dne 6. 11. 2019, č. j. 43 A 85/2019 - 24, výrokem I. odmítl žádost žalobců ze dne 30. 10. 2019 o osvobození od soudních poplatků, výrokem II. řízení zastavil, výrokem III. určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, výrokem IV. rozhodl o vrácení soudního poplatku ve výši 3.000 Kč žalobci a) a výrokem V. rozhodl o vrácení soudního poplatku ve výši 3.000 Kč žalobci b). Krajský soud konstatoval, že podáním žaloby byli žalobci povinni zaplatit soudní poplatky. Protože je žalobci

současně s podáním žaloby nezaplatili, vyzval je krajský soud usnesením ze dne 14. 10. 2019, č. j. 43 A 85/2019 - 18, aby soudní poplatky zaplatili ve lhůtě do 15 dnů ode dne doručení uvedeného usnesení a poučil je o následcích nezaplacení i možnosti požádat o osvobození. Lhůta pro úhradu soudních poplatků uběhla dne 30. 10. 2019. Teprve uvedeného dne požádali žalobci blanketní žádostí o osvobození od soudních poplatků. Následně dne 31. 10. 2019 oba žalobci soudní poplatek v plné výši zaplatili. Krajský soud vyhodnotil, že žalobci zneužili žádost o osvobození od soudních poplatků k tomu, aby se vyhnuli následkům pozdního zaplacení soudního poplatku. Proto jejich žádosti nepřiznal procesní účinky. Krajský soud v návaznosti na závěr o zneužití procesního práva napadené usnesení uzavřel s tím, že je namístě řízení zastavit, neboť soudní poplatky nebyly uhrazeny včas.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Proti uvedenému usnesení podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) včasnou kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). V ní namítli, že v rámci lhůty stanovené pro zaplacení soudních poplatků podali žádosti o osvobození od jejich placení. Byli proto v legitimním očekávání, že krajský soud o jejich žádosti rozhodne a že je vyzve k doložení výdělkových a majetkových poměrů. Dále stěžovatelé uvedli, že před vydáním napadeného usnesení soudní poplatky uhradili. Krajský soud tak neměl žádost stěžovatelů odmítnout, ale nanejvýš je měl vyzvat k zaplacení v nově stanovené lhůtě. Nejvyššímu správnímu soudu proto stěžovatelé navrhli, aby napadené usnesení zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti

[5] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti podané kasační stížnosti a dospěl k závěru, že kasační stížnost proti výrokům IV. a V. napadeného usnesení krajského soudu, jimiž bylo rozhodnuto o vrácení zaplaceného soudního poplatku ve výši 3.000 Kč stěžovatelům, není přípustná, neboť se v tomto rozsahu jedná toliko o rozhodnutí, kterým se upravuje vedení řízení ve smyslu § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2008, č. j. 1 As 2/2008 - 47, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2006, č. j. 5 As 15/2005 - 47, publ. pod č. 973/2006 Sb. NSS). Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti výrokům IV. a V. napadeného usnesení krajského soudu odmítl podle § 120 a § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jako nepřipustnou. Ve zbylém rozsahu shledal kasační stížnost přípustnou.

[6] Nejvyšší správní soud přezkoumal výrok II. napadeného usnesení o zastavení žalobního řízení a s ním související výrok I. o odmítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků a výrok III. o nepřiznání práva na náhradu nákladů žalobního řízení žádnému z jeho účastníků v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelé uplatnili v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[7] Stěžovatelé odkázali na důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Podle něho *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.*

pokračování

[8] Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, vzniká poplatková povinnost podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení. Podle § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích je soudní poplatek splatný vznikem poplatkové povinnosti.

[9] Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích platí, že *nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřiblíží.*

[10] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že požádá-li účastník po vydání výzvy podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích o osvobození od soudních poplatků, musí soud přednostně, tedy před zastavením řízení, rozhodnout o této žádosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2008, č. j. 4 Ans 5/2008 - 65). Pokud soud žádosti o osvobození od soudních poplatků nevyhoví, musí účastníka opětovně vyzvat k úhradě poplatku a opětovně mu stanovit lhůtu k jeho uhrazení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2006, č. j. 1 As 27/2005 - 87).

[11] Krajský soud však v posuzovaném případě jediným napadeným usnesením zároveň rozhodl o nepřipustnosti žádosti o osvobození od soudních poplatků a řízení o žalobě zastavil. Přitom odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2012, č. j. 1 As 121/2012 - 22, v němž tento soud dospěl k závěru, že žádost o ustanovení advokáta nebo o osvobození od soudních poplatků, která představuje zneužití práva, je nepřipustná podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[12] Nejvyšší správní soud má ve shodě s krajským soudem za to, že žádost stěžovatelů o osvobození od soudních poplatků byla účelová s tím, že jejím jediným cílem bylo pouze oddálit konec lhůty pro zaplacení soudního poplatku. To vyplývá z jejich procesního postupu, kdy žádost o osvobození odeslali do datové schránky krajského soudu v 19:00:39 hodin dne 30. 10. 2019, což byl poslední den lhůty pro zaplacení soudních poplatků, aniž by v ní uvedli jakýkoliv důvod pro osvobození od poplatkové povinnosti, a současně následující den soudní poplatek zaplatili. Pokud by stěžovatelé skutečně neměli dostatek prostředků k úhradě soudního poplatku, jistě by žádost o osvobození náležitě odůvodnili a vyčkali na její vyřízení. Její blanketní podání v kombinaci se splněním poplatkové povinnosti den po stanovené lhůtě tedy svědčí o tom, že nezamýšleli dosáhnout osvobození od soudních poplatků, nýbrž odvrátit následky spojené s blížícím se uplynutím zákonné lhůty pro zaplacení soudních poplatků. Stěžovatelé proto ve skutečnosti zákonem upraveným procesním úkonem chtěli dosáhnout jiného cíle, než který je s ním spojen, aby naplnili požadavky stanovené ve vztahu k jinému procesnímu institutu. Takový postup však nelze hodnotit jako řádný výkon práva, nýbrž jako jeho zneužití. Za této situace se krajský soud nemusel žádostí stěžovatelů o osvobození od soudních poplatků věcně zabývat a řízení o žalobě správně zastavil kvůli uplynutí zákonné lhůty pro splnění poplatkové povinnosti. Rozhodnutí krajského soudu o zastavení řízení o žalobě bylo zákonné, a proto důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. nebyl naplněn.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost proti výrokům I., II. a III. napadeného usnesení krajského soudu není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Kasační stížnost proti výrokům IV. a V. usnesení krajského soudu pak pro její nepřipustnost podle § 120 a § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti v části směřující proti výrokům IV. a V. usnesení krajského soudu rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona, tak že žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla v tomto rozsahu odmítnuta. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti v části směřující proti výrokům I., II. a III. usnesení krajského soudu rozhodl Nejvyšší správní soud dle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil. Vzhledem k tomu, že stěžovatelé byli v řízení o kasační stížnosti proti výrokům I., II. a III. usnesení krajského soudu procesně neúspěšní, právo na náhradu nákladů řízení jim nenáleží. Procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rozsah vyplývající z jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2020

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu